

VEYSİ ÜLGEN'İN HATALARI, 15 Aralık 2009

http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=28258

Veysi
Ülgen'in
hataları -
Yıldırım Koç
15 Aralık
2009 -

Veysi Ülgen, 5 Aralık 2009 günü sendika.org sitesinde yayımlanan "KESK'in Tarihini Yazmak ve Yıldırım Koç'un Kitabının Tarihsel Misyonu" yazısıyla, KESK Tarihi kitabımızı eleştirmedi, bana hakaret etti, iftirada bulundu ve dayanaksız suçlamalar getirdi.

Bunlara, 9 Aralık 2009 günü yayımlanan "KESK Tarihi Eleştirilerine Yanıt" yazımla karşılık verdim.

Veysi Ülgen, 13 Aralık günü yayımlanan "Yıldırım Koç'un Eleştirilerine Bir Yanıt" yazısıyla yazımda yer alan görüşlere karşı çıktı. Ancak yine kitabımızı eleştirmedi; KESK Tarihi kitabında yer alan hiçbir belgenin gerçek olmadığını ileri sürmedi; verilen bilgilerde yanlışlık bulamadı; değerlendirmelerimizi eleştirmedi.

Yazısının iki yerinde beni, kendisine "cahil" demekle suçluyor. Doğru söylemiyor. Yazımın hiçbir yerinde "cahil" ifadesi yer almıyor.

Veysi Ülgen'in "Umudun Adımları" kitabındaki ciddi yanlışlarını eleştirmiştim. Bu eleştirileri "saldırı" olarak nitelendirmiş. Eleştirilerime hiçbir ciddi yanıt vermemiş; sonra da "yer sıkıntısı nedeniyle Umudun Adımları'na yaptığı saldırıya ara vereceğim," demiş.

Ben saldırmadım. Veysi Ülgen'in bu alana ilgi duyan hevesli bir amatör olduğunu, ancak çok ciddi maddi hatalar yaptığını sergiledim. Veysi Ülgen, herhalde meydanı boş bulduğu için, beni art niyetli olarak pusuda beklemekle, hışım ile saldırmakla suçluyor. Sendikacılık tarihi konusunda yazılan hemen hemen her kitabı topladım. Ancak her yanlış yazma gibi bir niyetim ve çabam yok. Esasında, ömrüm yeterse yazmayı planladığım bir kitap, "Bu Kadar da Olmaz ki; Bu Hatalar da Yapılmaz ki" gibi bir başlık taşıyor. Kitaplığımızın bir bölümünde işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihiyle ilgili önemli veya ilginç hatalara ilişkin belgeleri biriktiriyorum. Veysi Ülgen'in bu kitapta önemli bir yere sahip olacağımdan hiç kuşku yok. Umarım dünya ve Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine ilişkin yeni kitaplar yazar da, bu bölümün daha da zenginleşmesine katkıda bulunur. Ayrıca, pusuda beklediğim filan da yok. Veysi Ülgen bu alanda uzmanlık iddiasında mı ki işimi gücümü bırakıp onun hatalarını dile getireyim. Ancak, illegal örgütlerin legaldeki uzantılarını öğrenme konusunda kitabından çok da yararlandım. Bunları başkası yazsaydı, ihbarcılıkla suçlanırdı. **KESK Tarihi** kitabımızda Veysi Ülgen'den yaptığımız aktarmalarla böyle bir suçlamadan kurtulduk. Veysi Ülgen'in maddi hatalarını dile getirmemin nedeni, bunu bana ilişkin yazdıklarıyla hak etmesi. Nitekim bu yazımda da Veysi Ülgen'in işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi konusunda nasıl bilgisiz olduğunu kanıtlayan yeni bölümler aktaracağım.

Veysi Ülgen'in ve diğer sendikacıların hatıra (anı) yazmalarına hiç itirazım yok. Tam tersine, kendi yaşadıkları ve böylece öğrendikleri-bildikleri konularda yaptıkları gözlemler ve tespitler, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi yazarlar açısından son derece yararlı oluyor. 1980'li yıllarda 100'e yakın eski sendikacıyla sözlü tarih çalışması yapmıştım. Bu görüşmelerden çok yararlandım. Ancak sendikacı olup, hatıradan tarihe geçebilen çok azdır. Ömer Karahasan, Zonguldak Maden-İş Sendikası'nın

yöneticilerindendi. 1979 yılında 690 sayfalık bir kitap yayımladı (Karahasan, Ö., **Türkiye Sendikacılık Hareketi İçinde Zonguldak Maden İşçileri ve Sendikası**, Z.M-İş Yay., Zonguldak, 1979, 690 s.). Hüseyin Pala da 1970 yılında 688 sayfalık bir sendika tarihi yazmıştı (Pala, H., **Türk Sendikacılık Hareketi İçinde TÜMTİS'in 20 Yılı**, TÜMTİS Sendikası Yay.No.20, İstanbul, 1970, 688 s.). Bu kitaplar, anılar temelinde olayların anlatımı ve belgelerin sunumudur. Ancak bir tarihçilik iddiaları da olmayan mütevazı ve yararlı çalışmalardır.

Uzmanlık ise diploma gerektirmez. Bunun en güzel örneği, sevgili arkadaşım Erol Çatma'dır. Erol Çatma Zonguldak'ta bir yeraltı işçisidir. 12 Eylül sonrasında TKP davasından yattı. Zonguldak Kömür Havzası işçileri konusunda çalışma yapmak isteyen bir kimse (yerli-yabancı), Erol Çatma'nın kapısını çalmak, onun belgelerine başvurmak zorundadır. Sevgili arkadaşım Erol Çatma'nın, bugün çok iyi bildiği eski yazıyı nasıl öğrendiğini de hep anlatırım. Erol Çatma'nın şu kitapları, bu konuları inceleyecekler için temel başvuru kaynağıdır: **Asker İşçiler** (Ceylan Yay., İstanbul, 1998, 184 s.); **1965 Madenci Direnişinin Öyküsü, Kömür Tutuşunca** (Evrensel Basım Yayın, İstanbul, 1997, 160 s.); **Zonguldak Madenlerinde Hükümlü İşçiler** (Maden-Sen Zonguldak Şubesi Yay.No.1, Ankara, 1996, 74 s.); **Zonguldak Taşkömürü Havzası Tarihi, Birinci Kitap, 1840-1865** (Sistem Ofset Yayıncılık, Ankara, 2006, 355 s.). Erol Çatma uzmandır; çünkü yaptığı işe saygı duyan, yaptığı işi ciddiye alan, inat ve sebatla günlerini, aylarını eski belgeler arasında geçiren bir aydındır. Donald Quataert, 2009 yılında Boğaziçi Üniversitesi yayını olarak yayımlanan **Osmanlı İmparatorluğu'nda Madenciler ve Devlet, Zonguldak Kömür Havzası, 1822-1920** isimli kitabının "Teşekkür" bölümünde, "kendi kendine Osmanlı Türkçesi öğrenmiş ve şu an Osmanlı Zonguldak madencilerinin tarihini kaleme alan emekli maden çavuşu Sayın Erol Çatma'ya saygılarımı ifade etmek isterim," (s.6) demektedir. Uzmanlık işte budur. Dr.Hikmet Kıvılcımlı, "her bıyık bırakan kendini Stalin zannediyor," derdi. Ağzı olan konuşur; eli kalem tutan veya bilgisayar kullanmayı bilen ise yazar; daha doğrusu yazdığını zanneder. Ama uzmanlık Erol Çatma gibi olmaktır.

Veysi Ülgen'in sendikacılık tarihi yazması neye benziyor? Birçok insan hastanede yatmıştır. Diyelim ağır bir rahatsızlık nedeniyle bir-iki ay bir hastanede yattınız ve tedavi gördünüz. Eğer böyle biri biraz haddini bilmiyorsa, önce kendi hastalığı konusunda uzman olduğunu zanneder; önüne gelen hekimle kendi hastalığını konuşur ve kendi hastalığı konusunda ayrıntılı bilgi sahibi olmadığını düşündüğü hekimleri, "bir de bu adama diploma verip hekim yapmışlar; ben bu işi ondan çok daha iyi biliyorum," diye suçlar. Hele hastanede yatarken bazı gazetelerin bir dönemler dağıttığı "kendi kendinizin doktoru olun" gibi birkaç basit el kitabını da okumuşsa, kendi hastalığı dışındaki hastalıklar konusunda da tanılar koymaya, tedavi önerilerinde bulunmaya başlar. Hatta, kendini tedavi eden doktorlara, "sen beni benden iyi mi bileceksin" diyenlere, okuduğu basitleştirilmiş el kitaplarıyla kendisini tedavi edeceğini sananlara da rastlanır. İnternette bir arama motoruna girip, tahmin ettiği hastalığı yazıp, gelen bilgilere göre kendi kendine tedavi uygulayan bazı akıllılar da vardır. (Bu örnekleri, İstanbul Tıp Fakültesi 1945 mezunu ve tam 59 yıl kamu kuruluşlarında hekimlik yapmış bir iç hastalıkları uzmanının oğlu olarak veriyorum.) Hele işçi sendikalarının yöneticileri arasında, biri bir ilaç alırken, "yahu, bana da versene, benim de başım ağrıyor," diyenlere, ya da "şu ilacı alın, iyidir, iyidir," diyenlere çok tanık oldum. İşini ciddiye alan bir hekim herhalde bu saçmalıklar karşısında çıldırıyordur. Veysi Ülgen'in işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi konusunda yazdıkları karşısında nasıl çıldırdığımı herhalde anlatabilirim.

Veysi Ülgen yaşamının bir döneminde sendikacılık yapmış bir kişidir; işçi sınıfı ve sendikacılık tarihi uzmanı değildir; anlaşıldığı kadarıyla da olmaya niyeti yoktur. Olabilmek için çaba göstermek, yanlışlarını görebilmek gerekir. Veysi Ülgen'in böyle bir çabası yok ki. Hâlâ 40 yıl önce düzeltilmiş olan Amelperver Cemiyeti konusundaki yanlışlıklarında ısrar ediyor. Geçmişte bir adam bir özel öğretmene gitmiş; bir konuda

eğitim almak istemiş. Öğretmen, öğrenmek istediği konu konusunda bir şeyler bilip bilmediğini sormuş. Adam da, dersi ucuza getirebileceği umuduyla, "biraz bilirim," demiş. Özel öğretmen bunun üzerine iki katı ücret istemiş. Öğrenci adayı şaşırıp, "hiç bilmeyenlerden aldığınız paranın iki katını istediniz, niçin böyle?" diye sorunca, şöyle yanıt vermiş: "Önce yanlış bildiklerinizi unutturmak için büyük çaba harcamam gerekiyor; işim daha zor." Veysi Ülgen'in işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi konusunda uzmanlaşması için, bu nedenle, bu işi yeni öğrenmeye başlayanlara göre, iki kat çaba göstermesi, iki kat zaman harcaması gerekiyor.

İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihini en iyi kimler yazar. Söyleyecek sözü olmayan birinin ileri sürdüğü gibi, aslanlar mı? Aslanlar kendi tarihlerini yazamaz. Aslanların tarihini zoologlar, hayvanbilimciler yazar. İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihini de, bu işi ciddiye alan, bilimsel yöntemle neyin olduğunu, nasıl olduğunu, niçin olduğunu anlamaya çalışanlar yazar. Aslanlar, yazdıkları hatıraları "tarih" zannederlerse, sıkıntı yaşarlar.

Ben bu yazımda da Veysi Ülgen'in **Umudun Adımları** kitabındaki maddi hataların bir bölümünü daha sergileyeceğim.

Maddi hataların bir bölümünü daha ele alacağım; ancak yazılması gerekirken yazılmamış olanlara, yanlış yorumlara ve değerlendirmelere değinmeyeceğim. Böyle maddi hatalar yapan birinin diğer yazdıklarını değerlendirmeyi doğru bulmuyorum.

Veysi Ülken şöyle diyor: "Yazılı tarihleri hep egemenler yazmıştır; bu nedenle tarihi kendi hesaplarına göre belirlemişlerdir." (s.19)

İnsan daha önce yazılanlardan haberdar olmayınca, yazılı tarihleri hep egemenlerin yazdığını zannedebilir. Dünyanın en iyi tarihçilerinin büyük bölümü Marksistlerdir. Marks'ın **Kapital**'inin birinci cildinin önemli bir bölümü "yazılı tarih"tir. Veysi Ülgen herhalde ünlü Marksist İngiliz tarihçileri Edward Palmer Thompson, Eric Hobsbawm ve Christopher Hill'i hiç duymamış. Herhalde Leo Huberman'ı hiç okumamış. Herhalde Sovyetler'de yayımlanan yüzlerce tarih kitabından ve özellikle B.N.Ponomarev'in başkanlığındaki bir grubun hazırladığı ve 1980 yılından itibaren Progress Publishers tarafından Moskova'da basılan 7 ciltlik **The International Working-Class Movement, Problems of History and Theory** kitabından haberdar değil. Herhalde N.V.Yeliseyeva'nın ünlü **Yakın Çağlar Tarihi**'ni bilmiyor. El insaf. Demek yazılı tarihleri hep egemenler yazmış. Vay canına yahu. Bunu ilk tespit eden kişi olarak da Veysi Ülgen karar vermiş, ezilenlerin tarihini yazacakmış.

İnsan haddini bilmeyince tarihi kendisiyle başlatır.

Veysi Ülgen kitabında sonra şunları yazıyor: "Sınıfın tarihini yaratanlar neden emeğine sahip çıkmasın? Egemenlerin yalanlarını, çarpıtmalarını, hilelerini ve dezenformasyonunu niçin açığa çıkarmayıp, sağlam bir bilincin gelişimine katkıda bulunmayalım?" (s.19)

Veysi Ülgen, ekonomi politik de biliyor, daha doğrusu bildiğini sanıyor. 13 Aralık 2009 tarihinde yayımlanan yazısında şöyle diyor: "Ameleler de alinteriyle çalışan, emeğini satan kimselerdi."

Kitabında ise şunları yazıyor: "Üretim sonucunda oluşan artı değeri (kar) patronlar alıyor. İşçi ve patron, yani proletarya ve burjuvazi tanımını da başka bir izaha gerek duymadan böylece yapmış oluyoruz." (s.21)

Artı-değerden söz etmese, ilk cümlesini gündeme getirmeyecektim.

Artı-değer, Marksist ekonomi politiğin bir kavramıdır. Marksizmle yüzeysel olarak ilgilenenlerle ciddi olarak ilgilenenleri ayırt eden önemli mihenk taşlarından biri, "emek satışı" kavramıdır. Marksizmi vahiy yoluyla öğrenenler, "emek satışı" yapan kimseleri "işçi" olarak tanımlarlar.

Veysi Ülgen bu konularda yazı yazmadan önce en basit ekonomi politik kitaplarından birini okusun. Artı-değer kavramını kullanan biri "emek satışı"ndan söz ediyorsa, saçmalıyordur. Marksist değer kuramına göre, emek değil, emekgücü veya işgücü bir metadır ve satılır. İşgücü, değerinden satılır. Daima değerinden satılır. Ücretler düşükken de değerinden satılır, yüksekken de. İşgücü, üretim sürecinde emeğe dönüştüğünde, işgücünün değerinden daha yüksek bir değer üretir. Aradaki fark, artı-değerdir veya artık-değerdir. Eğer bir kişi işçinin emeğini sattığını söylüyorsa, Marksizmin dayandığı temel noktayı bilmiyor demektir; Veysi Ülgen gibi.

İnsan çok karmaşık bir varlıktır. Bu nedenle amatör doktor özentileri bir sürü saçmalık yaparlar ve doktorlar onlarla haklı olarak alay eder. Ekonomi politik de en az insan kadar karmaşık bir alandır. Veysi Ülgen ne rahat yazıyor: "Üretim sonucunda oluşan artı değeri (kar) patronlar alıyor. İşçi ve patron, yani proletarya ve burjuvazi tanımını da başka bir izaha gerek duymadan böylece yapmış oluyoruz."

Şu iki satırlık iki cümlede yapılan hataların bir bölümüne değineyim:

Bir. Kapitalizmde kâr = artı değer değildir. Değer kategorileriyle fiyat kategorileri birbirinden ayrı konulardır. Artı-değer bir değer kategorisidir. Kâr ise bir fiyat kategorisidir. Artı-değerin kâra dönüşmesi, sermayenin organik bileşiminin aynı varsayıldığı durumlarda farklıdır, sermayenin organik bileşiminin sektörler arasında farklılaştığının analize dahil edildiği durumlarda farklıdır. Diğer bir deyişle, ekonomi politiğin "transformasyon sorunu" dediği konuyu bilmeden böyle değerlendirmeler yapılırsa, benim de reçete yazmaya başlamam gerekir.

İki. Ekonomi politikte üretken emek ve üretken olmayan emek gibi iki çetrefilli kavram vardır. Üretken emek, değer ve artı değer yaratır. Üretken olmayan emek ise değer ve artı değer yaratmaz. Bu nedenle, üretken sektörlerde gerçekleştirilen üretim sürecinde üretilen artı değer bir bölümü, fiyat mekanizması aracılığıyla, ortalama kâr haddini tutturacak biçimde, üretken olmayan sektörlerdeki sermayeye aktarılır. Veysi Ülgen'in herhalde bu tartışmalardan haberi bile yok. Onun için, bu konularla yıllardır uğraşan biri olmama karşın benim hiçbir zaman sahip olmadığım bir cesaretle, "artı değer (kar)" diyebiliyor.

Üç. İşçi ve patron, proletarya ve burjuvazi tanımları böylece yapılmış. Bu iş bu kadar basit olduğuna göre, dünyanın dört bir tarafındaki bir sürü cahil ve salak, "proletarya" ve "burjuvazi" kavramları üzerinde yıllarca kafa yormuş, yazı yazmış. Veysi Ülgen'e sorsalardı, "üretim sonucunda oluşan artı değeri (kar) patronlar alıyor," der ve tüm tartışmalara bir son verirdi. Üretken ve üretken olmayan emek tartışmaları yapılmadan bu konularda bir değerlendirme yapılamayacağını nasıl anlatsam acaba.

Veysi Ülgen, "kapitalizmin ilk büyük krizi 1929 yılında başta Amerika olmak üzere tüm kapitalist ülkelerde baş gösterdi," (s.199) demektedir. Kapitalizmin ilk küresel krizi 1929 Büyük Buhran değil, 1873-1896 dönemini kapsayan Uzun Buhran'dır. Buna ilk başlarda "Büyük Buhran" denirdi, 1929 buhranından sonra adı değiştirildi.

Veysi Ülgen, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmelerle yetinmiyor. Dünyada sendikacılığın gelişimine ilişkin de çok önemli açıklamalar yapıyor. Şöyle diyor: "Sınıf dilinde sendikal örgütlenmeler grev ve toplu sözleşme ile özdeşleşiyordu. Burjuva iktidarlarının sendikal mücadelelere karşı en büyük silahı her zaman yasal düzenlemeler olmuştur. İşçilerin grev ve toplu sözleşme haklarını boşa çıkartmak için elinden geleni yapmıştır." (s.22)

Ben ne diyeyim? Dünyanın her ülkesinin sendikal geleneği ayrıdır. Her ülkede çeşit çeşit sendika vardır. Aynı sendikanın politikaları bile zaman içinde değişir. Hakim sınıfların sendikal politikaları da ülkeden ülkeye ve aynı ülkede zaman içinde değişiklikler göstermiştir. Böyle genellemeleri ancak konuya çok uzak olanlar yapabilir. Bol işlemeli bir halıya yakından bakarsanız, desenler arasındaki farkı görürsünüz. Bu işten anlıyorsanız da, keyif alırsınız. Ancak halıdan anlamıyorsanız ve halıya 100 metre öteden bakıyorsanız, desenlerin zenginliği kaybolur, belirli bir renkte bir halı gözükür. Veysi Ülgen, aynen 100 metre öteden bir halıya bakıp, halı hakkında görüş bildirenlere benziyor.

Veysi Ülgen şöyle yazıyor: "Devrimci sendikal anlayışlar her zaman sendikalarının yasal sınırlara çekilmesine karşı mücadeleye verdiler. Grev ve toplu sözleşmesiz bir sendikayı asla kabul etmediler." (s.22)

Önce "devrimci sendika" ne? Anarkosendikalistler de kendilerini "devrimci sendika" kabul ediyorlar. Anarkosendikalistlerin öyle toplu sözleşme filan gibi dertleri pek olmadı. "Devrimci sendika" ile Rus Devrimi öncesinde Almanya'daki ADGB'yi mi kastediyor? Yoksa Rus Devrimi sonrasında komünist partilerin denetimi altındaki sendikaları mı? Diyelim ki, bu sonucunda karar kıldı. Peki, bu sendikaların grev ve toplu sözleşme politikasının ülkeden ülkeye ve aynı ülkede zaman içinde hep aynı kaldığını mı zannediyor Veysi Ülgen? (Bu noktada, yukarıdaki halı örneğini yeniden okuyabilirsiniz.)

Veysi Ülgen, bir büyük hatayı da Osmanlı'ya ilişkin yapmış: "Osmanlı'da bir sanayi devriminden bahsedilmeyeceğine göre doğal olarak mavi yakalılarının sayısı da oldukça azdı. Nüfusun büyük kesimi topraksız köylüydü." (s.24)

Osmanlı'nın son dönemlerinde toprak bol, nüfus azdı. Tarım teknolojisi de geri olduğundan, büyük toprak sahipleri geniş arazileri süremiyorlardı. Dini vakıfların arazileri çoktu. Nüfusun büyük kesimi topraksız köylü değildi. Bu konuda da ezberle konuşmamak lazım.

Veysi Ülgen, Osmanlı Amele Cemiyeti konusunda şunları yazıyor: "Örgüt sınıfsal taleplerde de bulunarak, padişahlığa karşı halkı ayaklandırma çabalarına girişmiş ve bu nedenle padişahın baskısıyla karşılaşmıştır." (s.31)

Osmanlı Amele Cemiyeti'ne ilişkin ilk kaynak, Oya Baydar'ın (Sencer) **Türkiye İşçi Sınıfı, Doğuşu ve Yapısı** (s.157-158) kitabıdır. **Sendikacılık Ansiklopedisi**'nin Amele-i Osmani Cemiyeti başlığı altında yer alan bilgiler de büyük ölçüde Oya Sencer'in kitabındaki bölümün günümüz Türkçesine çevrilmiş biçimidir (Cilt 1, s.40-41). Bu kaynaklarda bu örgütün sınıfsal taleplerde bulunarak, padişahlığa karşı halkı ayaklandırma çabalarına girişmiş olduğuna ilişkin bir bilgi yok. Veysi Ülgen'in hayal alemi öylesine geniş ki, hiçbir belgeye gerek kalmadan, 110 yıl önceki örgütlenmeye ilişkin önemli katkılarda bulunmuş.

Veysi Ülgen şunları yazıyor: "Beynelmillel İşçiler İttihadı (Bİİ) da üyelerinin çoğu Rumlardan oluştuğu için 29 Haziran 1923'de kapatılmıştır." (s.33)

Bir kere bu örgütün adı "Beynelmillel İşçiler İttihadı" değil, "Beynelmillel İşçiler İttihadı"dır.

Veysi Ülgen'e göre örgüt 29 Haziran 1923 günü kapatılmış. Kitapta kaynak gösterilmemiş.

Sendikacılık Ansiklopedisi'nde ise şöyle yazılıyor: "Bİİ'nin, İstanbul'un kurtuluşu veya 1923'ten itibaren işçi örgütleri üzerinde baskıların artmasıyla kapatıldığı

sanılmakta, ancak kesin kapanış tarihi bilinmemektedir." (Cilt 1, s.166)

Erden Akbulut ile Mete Tunçay'ın **Beynelmilel İşçiler İttihadı (Mütareke İstanbulu'nda Rum Ağırlıklı Bir İşçi Örgütü ve TKP ile İlişkileri)** (TÜSTAV Yay., Ankara, 2009) kitabında şunlar yazıyor: "1922 yılı sonuna gelindiğinde İstanbul'un Antanta işgalinden kurtuluşunun ardından Bİİ'nin faaliyetine 'Yunan işbirlikçiliği' nedeniyle son verilmesiyle birlikte bu teşkilatın tarihinde yeni bir dönem açılıyor." (s. 95) Kitabın 105. sayfasında yer alan bilgilere göre ise, Beynelmilel İşçiler İttihadı'nın İstanbul'dan gönderdiği son rapor 1923 yılı Eylül ayı tarihini taşıyor. Diğer bir deyişle, 29 Haziran 1923 günü kapatılma söz konusu değildir. Veysi Ülgen, kaynak da göstermediğine göre, bu gerçeğe ve hayali bilgiyi nereden aldığını bilmiyoruz. Herhalde vahiy söz konusu.

Veysi Ülgen'in hayali tarihinde şunlar yazıyor: "Bİİ, Kızıl Sendikalar Enternasyonaline üyeydi. 1 Mayıs 1923 ağırlıklı olarak bu kuruluş tarafından örgütlendi." (s.33)

Yok böyle bir şey. Mete Tunçay'ın aktardığına göre, **İleri** ve **Vakit** Gazeteleri'nin 2 Mayıs 1339 (1923) tarihli haberinde, 1923 yılında İstanbul'da 1 Mayıs'ın İstanbul Umum Amele Birliği ve İstanbul İşçi Teşkilatları Heyet-i Müttahidesi tarafından iki ayrı tören düzenlediği belirtilmektedir (Tunçay, M., **Türkiye'de Sol Akımlar 1908-1925**, İletişim Yay., İstanbul, 2009, s.731). **Sendikacılık Ansiklopedisi**'nde de İstanbul Umum Amele Cemiyeti ve Türk Mürettibin Cemiyeti'nin düzenlediği iki ayrı toplantıdan söz edilmektedir (Cilt 1, s.180).

Veysi Ülgen, kitabında İstanbul Umum Amele Birliği'ne de değiniyor. Bu örgütün adının Türkiye Umum Amele Birliği olarak değiştirildiğini belirtiyor ve şunları söylüyor: "Daha sonra da özel bir yasa ile faaliyetleri yasaklanarak kapatılmıştır." (s.34)

Yine hayal görmüş.

Türkiye Umum Amele Birliği, Cemiyetler Kanunu'nda çeşitli derneklerin bir araya gelerek birlik kurmaları konusunda bir açıklık bulunmadığı gerekçesiyle, hükümet tarafından 8 Aralık 1923 tarihinde kapatıldı. Ancak örgüt çalışmalarını sürdürdü ve 1924 yılı Mayıs ayında kendisini feshetti (Bkz. **Sendikacılık Ansiklopedisi**, Cilt 2, s.70-71; Mete Tunçay, **1923 Amele Birliği**, Tüstav Yay., İst., 2009).

Veysi Ülgen'in hayalinin bir diğer ürünü de Mustafa Kemal Paşa'nın kurduğunu resmi Türkiye Komünist Fırkası'nın denetimindeki, sendikalar, birlikler ve derneklerdir. Veysi Ülgen, "Osmanlı işçi sınıfını 1913-1923 yılları arasında üç başlıkta" toplayabileceğini ileri sürerek, kaynak göstermeden şunu yazıyor: "İkincisi; zayıf da olsa millici güçlerin işçi hareketini kontrol altına almak için kurdukları örgütlenmelerdir... Osmanlı Mesai Fırkası ve resmi Türkiye Komünist Fırkası'na bağlı sendikalar, birlikler ve dernekler." (s.33)

Veysi Ülgen hayal görüyor. Mustafa Kemal Paşa'nın 18 Ekim 1920 tarihinde Ankara'da kurduğunu (resmi) Türkiye Komünist Fırkası'na ilişkin iki temel kaynak vardır. Birincisi, F.Kandemir'in **Atatürk'ün Kurduğu Türkiye Komünist Partisi ve Sonrası** (Yakın Tarihimiz Yayınları, İstanbul, 1965, 192 s.) kitabıdır. İkincisi ise, Mete Tunçay'ın **Türkiye'de Sol Akımlar, 1908-1925** kitabının ilgili bölümüdür (s.307-315). (Resmi Türkiye Komünist Fırkası'na bağlı sendika, birlik veya dernek yoktur. Veysi Ülgen uydurmuş.

Veysi Ülgen 1946 yılı sendikacılığına ilişkin olarak şunları yazıyor: "Türkiye'de sendikal örgütlenmeler, 1946 yılında sendika kurma yasağının kaldırılmasıyla canlanmaya başladı. Bu sendikalardan Türkiye Mensucat İşçileri Sendikası kısa sürede örgütlenince o dönem iktidarda olan CHP tarafından Türkiye Sosyalist Partisi'ne bağlı olduğu suçlaması ile karşılaştı. Birçok sendika da illegal TKP ile ilişkilendirildi ve TKP

tevkifatlarından nasibini aldı." (s.39)

Veysi Ülgen yine hayal görüyor. "Birçok sendika illegal TKP ile ilişkilendirilmiş ve TKP tevkifatlarından nasibini almış."

16 Aralık 1946 tarihinde kapatılan sendikalar hakkında dava açılmadı. 1946 yılından sonra 12 Mart dönemine kadar, bildiğim kadarıyla, önemli yalnızca bir TKP tevkifatı var. O da 1951-1952 yıllarında gerçekleşti. "TKP tevkifatları" söz konusu değildir.

1951 tevkifatına ilişkin Esbab-ı Mucibeli Hüküm 2000 yılında basıldı: **Esbab-ı Mucibeli Hüküm, 1951 TKP (Türkiye Komünist Partisi) Tevkifatı** (BDS Yay., İstanbul, 2000, 322 s.). Bu metnin incelendiğinde, "birçok sendikanın illegal TKP ile ilişkilendirildiği ve TKP tevkifatlarından nasibini aldığı"ni gösteren bir durum yok.

Gerçekler nedir?

Türkiye 1945 yılı sonlarından başlayarak, ağırlıklı dış dinamiklere bağlı bir demokratikleşme sürecine girdi. 14.5.1946 günü Türkiye Sosyalist Partisi, 20.6.1946 günü de Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi kuruldu. Her iki örgüt de, varolan göreceli demokratik ortamda sendikalar örgütlemeye başladı.

Türkiye Sosyalist Partisi, işkolu esasına göre milli tip sendikalar kurmaya başladı. Bu anlayış çerçevesinde Türkiye Tekel İşçileri Sendikası, Türkiye Deniz İşçileri Sendikası, Türkiye Mensucat İşçileri Sendikası, Türkiye Demir ve Çelik İşçileri Sendikası ve Türkiye Basın ve Basın Makinistleri Sendikası kuruldu. Bu 5 sendikanın Türkiye İşçi Sendikaları Federasyonu'nu kurdukları da 14 Aralık 1946 günü ilan edildi. Ancak Türkiye İşçi Sendikaları Federasyonu bir etkinlik göstermeden kapatıldı.

Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi ise her işyerinde ayrı bir sendika kurulmasını savunuyordu. Tüm işkollarındaki bu sendikalar, 16 bölgede sendika birliklerini oluşturacaktı. Ayrıca her işyeri sendikası, kendi işkolundaki sendikalarla birlikte ulusal düzeyde bir federasyonun üyesi olacaktı. Bölge birlikleri ve işkolu federasyonları da Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu oluşturacaktı. Bu örgütlenme anlayışında bölge birliklerine ağırlık veriliyordu. Bu çerçevede, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği, Ankara İşçi Sendikaları Birliği, İzmir İşçi Sendikaları Birliği, Adana İşçi Sendikaları Birliği ve Kocaeli İşçi Sendikaları Birliği kuruldu.

Bu örgütlerin tümü 16 Aralık 1946 tarihinde İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından kapatıldı.

Bir gün hevesli amatörlerden biri uzmanlık isteyen bir konuda yazdığı yazıyı Nasrettin Hoca'ya getirmiş; kitabın yanında bir de balmumu parçası vermiş. Hoca'ya, "şu kitap senin ilgilendiğin alanda; bir oku da yanlışların yanına biraz balmumu sür," diye ricada bulunmuş. Hoca kitabı ve balmumu parçasını almış. Hevesli amatör birkaç gün sonra gelmiş. Hoca kitabı iade ederken, balmumu topağını da (hiç küçülmemiş olarak) vermiş. Adamcağız çok sevinmiş. "Aman hocam, demek kitabımda hiç hata bulmadın," diye sevincini dile getirmiş. Hoca, "yok yahu," demiş, "tek tek uğraşmadım; sen al bu kitabı erimiş balmumu tenceresine sok, daha kolay olur."

Etraftaki işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihlerinden bir bölümü erimiş balmumu tenceresine sokulacak biçimde. Veysi Ülgen'in kitabının, hatıralarını yazdığı bölümün dışındakileri de bu tencereyi hak ediyor.

Geçelim 13 Aralık 2009 tarihli yazısına.

Veysi Ülgen, kamu çalışanlarının sendikalaşabileceğine ilişkin tartışmaların sürdüğü

1985-1990 döneminde Yol-İş'in genel başkanı olan Bayram Meral'in aynı zamanda Türk-İş'in de genel başkanı olduğunu söylüyor. Yine bilmeden, araştırmadan konuşuyor. Bayram Meral 1992 yılı Aralık ayında Türk-İş Genel Başkanı oldu.

Veysi Ülgen benim için, "çeşitli yayın organlarına sendikacı olarak düzenli yazılar yazmış" diyor. Galiba tekrar tekrar anlatmamda yarar var. Ben, 1978 yılında Devrimci Metal-İş Sendikası Ankara şube başkanlığı dışında sendikacılık yapmadım. Sendikalarda uzman olarak çalıştım. 1983 yılında 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın Ankara Sıkıyönetim Komutanı'na verdiği yetkiye dayanılarak ODTÜ'de öğretim asistanlığı görevinden, yani devlet memurluğundan atıldım. İşyeri açacak paramız yoktu. Sermayedar sınıfa da hizmet etmek istemiyorduk. Gittik, sendikada çalıştık.

"Veysi Ülgen'in bebeklikten çıkıp torunumuzdan küçük ufacak bir çocuk olduğu dönemde, 1972 yılında" yazmıştım. Büyük bir zeka pırıltısıyla, "kendini 17 yaşında dede zanneden bir adamın kitabını ciddiye almamak lazım" diyor.

Torunumuz bugün 4,5 yaşında. 1972 yılında 21 yaşındaydım; daha evli bile değildim.

Ben tekrar soruyorum.

KESK'in kuruluşu öncesindeki dönemi, 1985-1995 yıllarında kamu çalışanları sendikacılık hareketi tarihini yazdık.

Bu kitapta hangi hatalar var?

Tekrar ediyorum. Bu kitapta hangi hatalar var?

Bir daha soruyorum. Bu kitapta hangi hatalar var?